

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-fordautca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

## Lapunk n. t. olvasóihoz.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY” mint rendes napilap jelenik meg július 1-től. Előfizetési feltételek mindennapos postai szétküldéssel: félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

A magyar delegáció május 22-kén nyit meg Majláth Antal gr. körönlöklete alatt. Jelen voltak: Andrassy gr., Kerkapoly és br. Wenckheim miniszterek; a közös kormány részéről: Lónyay, Kuhn, Benedek trk. és Orczy br. külügyi osztályfőnök. Amegnyitó üdvözlés után megválasztottak: alelnökké Bittó István, jegyzőkké Bujanovich S., Széll K. és b. Miske Imre; háznapgyá gr. Szapáry Antal. Azután megválaszták a hadügyi és tengerészeti, a külügyi és pénzügyi albizottság tagjait, majd a gazdasági bizottság és naplóíró bizottságokat. Lónyay M. bemutatta a közös kormány részéről a következő előterjesztéseket:

A közös államháztartásnak előirányzatát az 1872-ik évre ennek mellékletét; emlékirat a közös külügyminisztérium 1872. évi költségelőirányzatához; előterjesztés a közös főszámszék 1872-ik évi előirányzatára vonatkozó felvilágosításoknak; válasz azon határozathozatalra s kívánatokra, melyeket a két delegáció az 1871-ki költségvetés tárgyalásakor a pénzügyminisztérium irányában nyilvánított.

A delegáció albizottságokba megválasztottak: A pénzügyi albizottságban elnökké Bittó István, jegyzővé Bujanovich Sándor. A külügyben elnökké gr. Széchenyi Antal, jegyzővé Szögyény László; a pénzügyben elnökké Zsedényi Ede, jegyzővé Prileszky Tádé; a tengerészeiben elnökké gr. Zichy József, jegyzővé b. Kemény Gábor.

Bécs, május 23. A magyar delegáció második ülését 11 órakor Majláth elnök nyitja meg. A jegyzőkönyv hitelesítése után felolvastatik a legf. számszék elnökének levele, melyben tudatja, hogy őt Szerdahelyi számtanácsos fogja képviselni. Ezután zárt ülés következett, melyben megállapított az elnök által a fogadtatás alkalmával Ő Felsőházhoz intézett beszéd.

## A Vörös-könyvről.

A delegációk megnyitja alkalmat adott a mi közös külügyünknek szaporítani egygyel azon piros köteteket, melyek hivatása a két parlament bizottságai előtt némileg szellőztetni a diplomatiai titkok lepleit, s a nagy közönségnek is egy bepillantást engedni azon vegműhelybe, hol az államboldogítás bölcsőjét oly rég óta keresgetik.

A legújabb vörös-könyv az 1870. novemberétől 1871. április végéig terjedő diplomatiai levelezéseket foglalja magában. Ez a 105 darab okmány érdekes ügyeket érint, s bár a házasság első tekintetre feltűnik, még sem mondhatjuk, hogy teljesen sötétben hagy; a közlöttekben is van valami tájékoztató, a mi ugyan úgy fenn sok kívánni valót; de be kell vallanunk, hogy ez is haladás azon kor-

hoz képest, midőn Németország alter-Bismarckja — a vén Metternich, vezette birodalmunk s Európa ügyeit s mindezekből egy árva szót se közölt a magyar országgyűlésekkel, legfőleg a szükségelt ujonczok, hadiadók és segedelmek összegét megszavazás végett.

A vöröskönyv első részéről elég annyit mondanunk, hogy a londoni conferentia eredményeit ország világ ismeri; Oroszország aratott diplomatiai sikert, mit szintugy jutalmul kapott Porosz-Németországnak tett jószolgálatiért.

A Duna szabadsága érdekében — erre vonatkozik a második rész, a mi diplomatikánk Anglia érdekében közvetített, mi későbbi jószolgálatok tekintetében vezethetne majd azok becses vizsgázására is; hanem azért külügyünk a haszon egy részét már most is biztosíthatja volna e kérdésben, miután a német érdekek a mieinkkel kapcsolatosak levén, Bismarck támogatását nem vonta volt meg a mi külügyi vezérünkől. E kérdésben tehát mi kevesebbet értünk el, mint a mennyit a dunai szabad hajózás érdekében elérhettünk volna, tehát az angol esetleges váltóest fejében mulasztottunk.

A vöröskönyv harmadik részéből megtanuljuk azt, mily készséggel igyekezett Beust gróf az új francia közvéleményt elismerni. A kezdeményezés ugyan Angliáé, mert londoni követünk már 1871. febr. 16-án tudatja: „a st. jamesi kabinet el van tőkölvé az új francia kormányt elismerni s föltézi, hogy az osztrák magyar kormány ugyan ezt fogja tenni.” És Anglia nem is esalodott, Beust azonnal visszasüggönyöz, hogy „Ausztia-Magyarország e kérdésben ugy óhajti eljárni, mint Anglia.” Sőt 1871. márt. 3-án így ír Metternich hghoz: biztossítsa ön a végrehajtó hatalom fejét Ő felsége és kormánya nevében arról, hogy mi a legbarátságosabb viszonyokat óhajtjuk fenntartani Franciaországgal, s hogy „szerfelett nagy becslet tulajdonitunk annak, miszerint Franciaország az európai nemzetek közt őt megillető rangot megtartja, stb.; odább pedig így szól: „szerencséseknek fogjuk érezni magunkat, ha az új francia kormányt legjobb erőinkkel támogathatjuk azon bajok elhárításában, a melyeket az oly végzetes háboru okozott Franciaországnak;” reméljük — ugymond Beust — hogy hatalmas segélyforrásainál fogva nemsokára visszanyeri régi erejét, s „mi arra fogunk törekedni, hogy Franciaországgal minden előfordulható európai kérdést illetőleg a legjobb viszonyokat tart-  
suk fenn.”

A Dunafejedelemségeket illető negyedik részéből megelégedéssel olvashatjuk ki azt, hogy mind Károlyi fejedelem megmarasztása, mind egy mérsékeltabb román kormány támogatását illetőleg egyetérteni igyekezett Bismarck hg Beust gróffal s még abban is megegyeztek nézeteik, hogy szükség esetén a portának kell vala rendet csinálni. Ez az összhangzó fölfogás és utóbb követett együttes eljárás garantiája az aldunai vidék nyugalmanak, s így méltán elmondhatjuk, hogy a vöröskönyvben

A város meglekintése végett ide s tova járván, eredményül nem mondhatnám, hogy Déva szerencsés felosztással birna utcái tekintetében, melyek oly messze nyulnak s egymással oly kevés összeköttetésben állanak, hogy ugyancsak kerülget az ember, míg egyik helyről a másikra ér. Természetesen összekötő utakat lehetne nyitni kisajátítás által; de — ámbár, mondják, ez tervben is volt — közlő nehezen hiszi a megszokottak, habár az alkalmatlan is, megváltoztatását, miután van elég, sokkal jobb módú és egészen önálló város, mely hasonlókép tesz — azaz nem tesz semmit.

Ma azonban a messze nyuló sáros utcák nem tartoztaták vissza a közönséget, hogy, a — mint örömmel láttuk — rendes műkedvelői concertre igen szép számmal össze ne gyűljen, a birtokosság áldozatkészségét kedvezően feltűntető csinos casinóba. Ily időtőlűl és egyszersmind szellemi fejlődés előmozdításul szolgáló művelzettről felesleges kritikái ismertetést közölni annak, ki nem e czélből jár be vidékeket, s a közlő csak szerény óhaját teszi ki, hogy a téli időszakot bár minden — zene, ének s egyéb dilettánsokkal bíró város ily jól használja fel. Elég megjegyeznünk annyit, hogy a talán igen is sok számmal bírt sorozat közt némi meglepetést okozott bennünk azon felolvasás, mely, az éppen 2 századja marlyr-halállal kimult Zrinyi, Frangepán és Nádasdy gyászemlékét üjtítá fel. Nemcsak az emlékbészéd, mely kissé élénkebb is lehetett volna, hanem már maga a gondolat: ilyet tartani, némi kellemes meglepetést szült bennünk, eszünkbe jutván azon gondolkodásmód, mely több oknál fogva itt meghonosulva volt. — Tempora mutantur. — Az emlékbészéd végén meg lón hiva a közönség a másnap tartandó gyászisteniszteletre, melyre elmenni hazafias kötelességnek tartottuk.

találni nemcsak olyat, mely rokonszenzünket érdemli, de igen olyat is, mely érdekeinket is szolgálta — tehát van hízag benne, de még sem üres.

## A királyföldi főpénztár és a héttirák pénztárát illető költségvetés 1871-re és 1872-re.

— Az egyetem május 23-ki ülésében terjeszté elő Wittstock azon javaslatot, melyet az összes egyetemi küldöttek értekezletében megállított tételek alapján állított össze 1871. és 1872-re a nemzeti főpénztár és a héttirák pénztárát illetőleg. E költségvetés szerint ki lehetne egyenlíteni azon deficitet, melyet a pénzügyi bizottság munkálata 1877-ig, vagyis azon évig, míg az iskolák dotatióhátralékai törlesztve lesznek, kimutatott.

A Wittstock-féle javaslat főösszegei 1871-re ezek: a nemzeti főpénztár rendes jövedelmei 135,180 ft; rendkívüliek 41,136 ft, összesen 176,316 ft. A rendes kiadások 113,482 ft, rendkívüliek 58,300 ft, összesen 171,782 ft o. é.

A héttirák pénztárának rendes jövedelmei 33,661 ft, rendkívüliek 25,536 ft, összesen 59,197 ft; kiadásai: rendesek 30,764 ft, rendkívüliek 28,127 ft, összesen 58,891 ft o. é.

E javaslat szerint tehát az 1871-ki költségvetés 235,813 ft bevételt állítana szembe 230,673 ft kiadással, vagyis 5140 ft fölösleget mutat ki.

1872-re a nemzeti főpénztár jövedelmei 102,100 ft, a héttirák pénztáré 26,085 ft, összesen 128,185 ft; kiadások és pedig a nemzeti főpénztáré 105,088 ft, a héttiráké 26,049 ft, összesen 131,137 ft o. é., vagy is az 1872-ik évben lenne 2952 ft deficit, a melyet azonban fedezne az 1871-ik évről 5140 ftal fennmaradó fölösleg.

Az általános vita bezáratván, miután Wittstock javaslata mellett Budacker, ellene pedig dr. Kein, Macellariu és Schreiber, emeltek vala szót, a tárgyalás alapjúl a bizottsági munkát fogadtatott el.

E szerint 1871-ben a nemzeti főpénztár jövedelmei: rendesek 121,796 ft, rendkívüliek 41,368 ft, összesen 163,164 ft o. é.; kiadásai: rendesek 118,659 ft, rendkívüliek 58,800 ft, összesen 177,459 ft o. é.

A héttirák pénztárának jövedelme: rendes 32,661 ft, rendkívüli 25,536 ft, összesen 58,197 ft; kiadásai: rendesek 37,181 ft, rendkívüliek 27,177 ft, összesen 64,358 ft o. é.

A bizottság előleges költségvetése 1872-re csak a nemzeti főpénztárra szorítkozik, s 104,000 ft bevétellel szemben 108,502 ft o. é. kiadást mutat fel.

Megkezdetvén a bizottsági költségvetés részletes tárgyalása a nemzeti főpénztárát illetőleg 1871-re 123,980 ft rendes és 41,436 ft rendkívüli, összesen 165,416 ft o. é. jövedelem vétetett fel a számításba.

A kiadási tételek egyenként megvizsgáltván több törlekés eszközöltettek, különösen a fogarasi uradalom tisztségét illetőleg, s e szerint javították ki a költségvetés illető pontozatai. A kiadások fejezetének bevégzése a jövő ülésre halasztatott.

## A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten máj. 26. 11 óra — p. délelőtt. Érkezett Kolozsvárra máj. 26. 11 ó. 58 p. délelőtt.

Versailles, máj. 25. A kormány csapatai Páris legnagyobb részének

A Capistrán-rendi szerzetesek egyházában fényes ravatal volt felállítva, s mi az 1671. ápril. 30-án elvezettek felőli gondolatokba merülve, alig vettük észre, hogy vajmi kevesen vettek részt e nemzeti gyászünnepeken.

Az ünnepélyesen végzett istentisztelet után nemsokára a gyönyörű vidékkel körözött indóháznál tartottunk.

11 óra 25 perczkor érkezék az aradi vonat s mi egy utolsó tekintetet vetvén a régis váromladéokra, a másik tündérvár, az aranyi vár felé indultunk. 15 percz alatt már Piskiben vagyunk, mely történeti nevezetességű hidján kívül most már egybél is bir. Két vasúti vonal találkozik itt, s ezek oly sok épületet igényelnek, a gépjáratásokkal oly sok munkás foglalkozik, hogy egész kis város van alakulóban. Idő van elég, tekintsük meg hát — bár futólág — a gyárt. Tágas kovácsműhelybe érünk, melyben számos kemence mind külön műhelyt képez. Mindenki állónél két modern cyclops dolgozik s buzgón tügöli azt a nagy szeget, melyet egy harmadik nagy tüzezen, izzón kikapott a kékesen szikrázó tüzből. Tovább menve a gőzgépházat találjuk, honnan hatalmas szíjak segélyével különféle kerekék hozzák mozgásba az asztalosműhelyben levő furó, véső, esztergályozó, stb. gépeket, melyek oly csinosan vésik, furják, faragják a ropant kerekeket s egyéb géprészeket, mintha csak puha fával volna bajuk.

Emléklül egy esztergálgácsot kapunk, mely finom tekeredésében aczélgégyöt ábrázol, s ezzel sietve köszönjük meg a mutogató szíveségét, mert a mozdony már sivit s elkésni nem szabad.

Fütyölés azonban nem nekünk szól. Előbb a feshérvári vonat indul, s csak azután megyünk mi is a Petrosénybe vivő pályán, elhagyva a régen köedényről

urait. A Tuillériák, a pénzügyminisztérium, az államtanács, a szépművészetek, a becsületrend palotái, a városház hamuva égett. A Louvre műkincsei megmentettek, mert a poroszok elől pincézkébe elhelyezték; 12,000 felkelő elfogatott; a város hullakkal van elborítva. Pyat, Grouset léghajón menekültek. A kár megmérhetlen.

Odessai hírek szerint a Kaukaszban jelentékeny felkelés tört ki Balaخان vezetése alatt. Algirban Abdelkader fia a vezér.

Konstantinápoly. A lengyeleket még az államhivatalokból is elbocsátják. Albániában a felkelés terjed.

Karlovicz. A congressus elfogadta azon ő Felsőházhoz intézett feltérjesztéseket, melyek a határörvidéki szerb népiskolák ügyét, s a közintézeteknél foglalkozó lelkészek javadalmasát illetik.

Versailles, máj. 24. Dombrowsky St.-Denisben megbeszített s elfogatott. Délután két órakor Párisban roppant robbanás hallatszott, valószínűleg valami szobor röpítették légbé. Rochefort és minden elfogott felkelő a kormány határozata szerint haditörvényszék által ítéltetnek el.

## Legújabb táviratok.

Brüsszel, május 24. Francia körökben azt állítják, hogy Thiers a kamrárt feloszlatni, és a köztársasági elem gyarapodása czéljából új választási rendet szándékszik létrehozni; — hogy így tervének sikerét a legitimisták csinyja ellenében biztosítsa.

Versailles, május 24. A Montmartre elleni sikeres támadás a versaillesiaknak nagyobb veszteségeket okozott, mint a felkelőknek. Tegnap este a fölkelők még birtokában voltak Bellevillenek, a városháznak és a tuillériának.

Berlin, május 24. A „Prov. Corr.” jelenti, hogy az 5., 7., 17-ik hadtestek hazaindulása már megkezdődött; továbbá kiállításba van véve a gárda-hadtest, a württembergi hadosztály és egy bajor hadtestnek visszaindulása Németországba. A csapatoknak Berlinbe való bevonulása június hó 3-dik hetében fog megtörténni.

## A polgárháboru vége.

Versailles, máj. 23. este. Thiersnek egy ma d. u. 1 órakor kiadott körsürgönye ezeket mondja: Az események azon folyamatot veszik, melyet előrelátni jogosítva valánk. 90,000 emberünk pályaudvartól a katonai iskoláig szilárd állást foglalt, s arra törekszik, hogy a Szajna balpartját a tuillériáig körébe vonhassa.

Douay és Vinoy tábornokok a tuillériákat, a Louvet és a Vendométér fogják körül, hogy erre a Hotel de Ville ellen fordulhassanak. Clinchard tábornok ura az operatérnek, a St. Lazare-pályaudvarnak és a Batignollesnak; ő éppen most foglalja a cliche-i torlaszokat; ezenkívül a Montmartre lábaig hatolt, melyet L'Admirault tük két hadosztályal vesz körül.

hires Batizt, Bácsit, az ódon templomos Zeykfálvát s a rómaiak korában hiresebb, bizonyára jobban felhasználható bíró Kalánhoz érünk. Itt épül Hunyadme-gye egyik főgazdagságát képező vasszelepek olvasztására szánt nagyszerű hámor. Magas kúrtók nyulnak az ég felé, munkás házak hosszu sorai állanak készen, mint letett alapjai a bizonyonnyal szépen kecsesgató jövőnek, mely a kormány gondoskodása folytán, — eddig meglehetősen pangó, — vastermelésünkben előfog állani. A hegyen — mint mondják sikkó lesz, ezen túl pedig vaspálya épül, mi egyszersmind a jelenleg lassasokán épülő v.-hunyadi építést és történetileg oly nevezetes vár látását is könnyebbíteni fogja.

Gyönyörű vidéken utazunk tovább, egy pillantást vetve a bájos hátszegi völgyre az Órallya boldogfalvi állomásról, egyszersmind a sokféle stylen izléssel épült Kendeffy kastélyban is gyönyörködhetünk pár perczig. Púj következik ezután, míg végre össze szorul a hegy s kezdődik egy oly meglepő szépségek, merész kanyarulatok, szédtő magasságú hidak, alagutak stb-ben bővelkedő vasutvonal, mely — többek állítása szerint is — a semmeringinek méltó párja. Banyicánál már rendkívül lassan megy a vonat; így halad Petrosényig, hová esti 6 órakor érkezünk. Rövidre szabott közlésünk miatt csak annyit említnék meg, hogy az államnak közel levő Deák Ferencz nevét viselő telepén levőkkel együtt már 5000 halad a lakosok száma, egész utcák támadnak rövid idő alatt a folytonos építkezés folytán, s hogy a világ minden tája felől folytonosan jönnek a munka keresők, kik rövid idő alatt egy virágzó várost emelnek e pár évvel, a világ előtt teljesen ismeretlen zugába természeti kincsekkel annyira meg áldott hazáknak.

B.



